

SAMUEL BJERK

Sova

Preveo s norveškog
Igor Solunac

■ Laguna ■

Naslov originala

Samuel Bjørk

UGLEN

Copyright © Samuel Bjørk 2015

Published by agreement with Ahlander Agency

Translation copyright © 2021 za srpsko izdanje, LAGUNA

This translation has been published with the financial support of NORLA.

N O R L A

S o v a

Jednog petka 1972. godine, dok se sveštenik u gradiću Sandefjur spremao da zaključa vrata crkve i pođe kući, naišli su neobični posetioци zbog kojih je odlučio da malo duže ostane u kancelariji.

Devojkę ranije nije video, ali je vrlo dobro znao ko je mladić. Radilo se o najstarijem sinu najpoznatijeg brodovlasnika u tom gradu. Ne samo da je uvaženi gospodin bio među najbogatijim ljudima u Norveškoj već je i svesrdno pomagao crkvę. Između ostalog, njegova darežljivost je deset godina ranije omogućila gradnju velikog oltara od grubo tesanog mahagonija koji je napravio umetnik Dagfin Verensöld. Oltar je prikazivao zbivanja iz Hristovog života i sveštenik se njime izuzetno dičio.

Mladić i devojkę došli su mu s posebnom željom. Želeli su da se venčaju, ali da se obred obavi u tajnosti. To samo po sebi nije bilo neuobičajeno, ali pojedinosti behu tako nesvakidašnje da je sveštenik isprva pomislio kako se radi o šali. Međutim, dobro je poznao brodovlasnika i koliko je starac pobožan i konzervativnih shvatanja, pa je naposljetku shvatio kako je mladi par i te kako ozbiljan. Brodovlasnik je u posljednje vreme bio prilično bolestan, a šuškalо se i da je na samrti. Mladić koji

je sedeo pred njim uskoro će naslediti ogromno bogatstvo, ali otac mu je postavio jedan uslov u vezi s nasleđstvom. Nije dolazilo u obzir da se u porodicu dovode tuđinci. Mladićeva izabranica ni pod kojim okolnostima nije smela imati decu iz prethodnog braka. U tome je i bila poteškoća. Devojka u koju je brodovlasnikov sin bio do ušiju zaljubljen već je, nažalost, imala dece – ćerkicu od dve i sinčića od četiri godine. Deca su morala nestati, a sveštenik je trebalo da mlade venča, tako da buduća supruga bar prividno ispunjava zahtev konzervativnog brodovlasnika. Da li bi to bilo moguće izvesti?

A evo šta behu naumili. Mladić je imao daleku rođaku u Australiji i ona se saglasila da pričuva decu dok se ne završe formalnosti. Godinu ili dve, pa bi se deca vratila nazad. Možda će se brodovlasnik čak i ranije preseliti u nebeska naselja? Šta sveštenik misli o tome? Da li bi imao spokoja u duši ako bi im pomogao u nevolji?

Sveštenik se naizgled premišljao, mada je zapravo već doneo odluku. Koverat koji je mladić neprimetno spustio na sto bio je pozamašan, a zašto i ne bi pomogao mladom paru u nevolji? Zahtev starog brodovlasnika ionako je nerazuman, zar ne? Saglasio se da ih venča i nekoliko dana kasnije skromni obred je obavljen u zatvorenoj crkvi pred raskošnim oltarom.

Nešto manje od godinu dana nakon venčanja, u januaru 1973. godine, sveštenika je ponovo posetila mlada žena, ovog puta sama. Vidno zabrinuta, poverila mu je kako ne zna kome drugom da se obrati. Nešto nije bilo u redu. Od dece ne beše ni traga ni glasa. Uprkos obećavanim fotografijama i pismima, ništa nije pristizalo. Zapitala se čak da li dotična rođaka u Australiji zaista postoji. Ispričala mu je i kako muškarac za kojeg se udala nije bio čovek za kakvog se izdavao. Više nisu razgovarali, niti su delili postelju, a imao je i tajne – mračne nepoznanice o kojima se nije usuđivala da govori glasno, čak ni da o njima razmišlja. Postoji li nešto što sveštenik može da učini? Pastor ju je umirio i obećao da će svakako pomoći, samo

mora malo da porazmisli o tome šta i kako, pa ju je zamolio da se vrati za nekoliko dana.

Sledećeg jutra mladu ženu su pronašli mrtvu, presamićenu nad volanom automobila u dubokom jarku pored veleplepnog imanja brodovlasnikove porodice na poluostrvcetu Vestereja, u blizini Sandefjura. Novine su nagađale kako je žena vozila u pijanom stanju i da policija čitav slučaj smatra kobnom nesrećom.

Pošto je porodici pomogao oko sahrane, sveštenik je odlučio da poseti mladog brodovlasnika. Ispričao mu je kako ga je, istini za volju, mlada žena posetila nekoliko dana pre nesreće i izrazila zabrinutost za svoju decu. Pitao se da li tu nešto nije kako treba. Mladi brodovlasnik ga je saslušao i klimao glavom. Objasnio je kako mu je supruga u poslednje vreme bila veoma bolesna i na lekovima. Uz to, previše je i pila. Eto, čak je i sveštenik video kako je tragično završila. Odmah zatim je napisao brojku na parčetu papira i gurnuo ga preko stola. Nije li ovaj gradić već premali za sveštenika? Zar ne bi bilo bolje služiti Gospodu na nekom drugom mestu, možda bliže prestonici? Svega nekoliko minuta kasnije utanačili su dogovor. Sveštenik je ustao sa stolice i tada je poslednji put video mladog, moćnog brodovlasnika.

Nekoliko nedelja kasnije spakovao je kofer.

I više nikad nije nogom kročio u Sandefjur.

Devojčica je ležala što je mirnije mogla na trosedu ispod ćebenceta i čekala da ostala deca zaspe. Već je donela odluku. To će se dogoditi večeras. Više se neće bojati i neće čekati. Imala je sedam godina i bila prilično odrasla. Učiniće to čim se smrkne. Nije popila tabletu za spavanje. Gurnula ju je pod jezik i držala tu, čak i kada je morala da pokaže teti Julijani koliko je dobra devojčica.

„Da vidim.“

Isplazila se.

„Dobra devojčica. Sledeći.“

Njen brat to već duže vreme radi. Još od kada su ga zatvorili u podrum. Svake večeri je gurne pod jezik i ne proguta.

„Da vidim.“

Isplazio se.

„Dobar dečko. Sledeći.“

Tri nedelje dole u mraku jer nije hteo da se izvini. Deca su znala kako nije ništa skrivio, ali odrasli su ga ipak zatvorili. Od tada je drugačiji. Svake večeri bi tutnuo tabletu ispod jezika, ne bi je progutao i dok bi njena počinjala da deluje i donosi pospanost, opazila bi njegovu senku kako se na prstima iskrada iz sobe.

Ponekad bi sanjala o tome kuda odlazi. Jednom prilikom bio je princ i morao je da otputuje u daleku zemlju kako bi probudio usnulu princezu koja je dugo spavala. Drugi put je bio vitez i ubio je zmaja čarobnim mačem vekovima zaglavljanim u steni tako čvrsto da ga je samo poseban dečak mogao izvući. U snovima. Ne na javi. U stvarnom svetu nije znala.

Devojčica je čekala dok nije čula kako su druga deca zaspala, pa se na prstima išunjala iz kuće. Napolju je bila zima i još uvek toplo, iako se sumrak udobno smestio između drveća. Išla je dvorištem bosonoga i držala se senki sve dok je šumarak nije zaklonio. Pošto se uverila da je niko nije video, potrčala je niz stazu između velikih stabala ka kapiji iznad koje je stajao natpis „Uljezima pristup zabranjen“. Odlučila je da tu započne potragu.

Čula je brata kako o tome šapuće s drugim dečakom. Da postoji mestašće gde je moguće osamiti se. Stara oronula šupa, zaboravljena kolibica na drugoj strani imanja, ali ona je nikad nije videla. Svakog jutra ustajali su u šest, a u krevet odlazili u devet uveče. Uvek na vreme, svakog dana isto, bez izuzetka, sa svega dva kratka odmora od škole, domaćih zadataka, joge, pranja veša i svega ostalog što se moralo uraditi. Devojčica se osmehnula kada je začula zrikavce i osetila kako je meka trava golica po tabanima čim je sišla sa staze i duž ograde se oprezno zaputila ka mestu na kojem je u njenoj glavi trebalo da se nalazi kolibica. Iz nekog razloga se nije bojala. Osećala se gotovo razdragano, užas će je obuzeti tek kasnije, ali sada je bila srećna, slobodna poput lastinog repka, sama sa svojim mislima u lepoj šumi koja tako divno miriše. Široko se osmehnula i prstima prešla preko biljke koja je podsećala na zvezdu. Činilo joj se kao da je utonula u neki od onih snova koje je često sanjala kada tablete nisu bile dovoljno jake. Čučnula je ispod grane i nije se micala čak ni kad se nekoliko metara ispred nje začulo šuškanje u žbunju. Možda se koala spustila s drveta ili je kengur preskočio ogradu? Zakikotala se tiho i pomislila koliko bi bilo divno pomaziti koalu. Znala je da imaju oštre kandže i

da baš i ne vole da se maze, ali nastavila je da razmišlja o tome kako bi bilo osetiti meko krzno među prstima, dok joj mekana njuškica golica vrat. Skoro da je zaboravila zašto je tu došla, pre nego što se prenula i ukočila čim je primetila zid kolibe nekoliko koraka ispred sebe. Devojčica je nakrivila glavu i radoznalo se zagledala u sive drvene grede. Znači ono o čemu su šaputali ipak je tačno. Postoji mesto u šumi. Mesto na kojem se mogla sakriti i biti sasvim sama. Obazrivo se šunjala duž sivog zida i osetila prijatno golicanje pod kožom kada se primakla vratima.

U tom trenutku nije znala da će je prizor koji ju je čekao zauvek promeniti, godinama je proganjati svake noći pod čebetom na tvrdom trosedu, u avionu koji je leteo preko pola sveta nakon što je policija pronašla uplakanu decu, ispod jorgana na mekom krevetu u novoj zemlji, gde su svi zvuci bili drugačiji. Ništa od toga nije znala kada je posegla za drvenom kvakom i polako otvorila škripava vrata.

Unutra je bilo mračno. Trebalo joj je nekoliko sekundi da se oči naviknu, ali nije bilo sumnje. Najpre samo obris, a onda jasnije. Njen brat.

Nije nosio odeću. Bio je sasvim nag, ali tela prekrivenog... perjem? Sedeo je sklupčan u uglu i ličio na pticu, pogureno biće iz nekog drugog sveta, a u ustima je držao nešto. Miša? Brat joj je bio prekriven perjem, a u ustima je držao mrtvog miša.

Upravo će joj ta slika izmeniti život. Polako se okrenuo i uputio joj iznenađen pogled kao da ne zna ko je ona. Svetlost se probijala kroz prljavi prozor i padala na perjem prekrivenu ruku dok se polako micala kroz vazduh. Usne mu se razvukoše u osmeh i otkriše blistave bele zube kada je izvadio miša i prikovao umrtvljeni pogled za nju, pre nego što je zašuštao perjem i rekao: „Ja sam sova.“

I

1

Botaničar Tom Peterson izvadio je fotografsku torbu iz auta i na časak uživao u pogledu na staklastu površinu vode u fjordu pre nego što se zaputio naviše ka šumi. Bio je početak oktobra i zubato subotnje sunce obasipalo je krajolik prijatnom svetlošću, mekim zracima koji su prekrivali žuto i crveno jesenje lišće, koje će uskoro otpasti i ustupiti mesto zimi.

Tom Peterson je voleo svoj posao, naročito kada je mogao da provodi vreme napolju. Unajmila ga je opština Oslo i Akershus da dokumentuje pojavu biljke poznatije kao zmajeva glava, ugrožene vrste koja je rasla u šumama oko fjorda u kojem leži Oslo. Dobio je dojavu preko svog bloga i tim povodom se zaputio danas, da u zapisnik unese broj i tačno mesto novootkrivenih primeraka te veoma retke biljke.

Zmajeva glava je deset do petnaest centimetara visoka, s plavim, tamnoplavim ili plavoljubičastim cvetovima koji se u jesen suše, ostavljajući za sobom klas smeđih semenki nalik žitaricama. Ne samo da je biljka retka već je dom i još ređoj vrsti metalnoplave bubice koja se hrani isključivo njenim cvetovima. *Čuda prirode*, pomislio je Tom Peterson i osmehnuo se, sišavši sa staze i sledeći uputstva koja mu je promućurni botaničar

amater poslao. Ponekad – mada to nikad ne bi priznao jer su ga roditelji odgajili u jasnom uverenju kako nikakvog boga nema niti ga može biti – ali da, ponekad bi i sam to pomislio. Čudesa stvaranja. Osetljiva veza između svega što postoji, od najsitnijeg do najkrupnijeg. Ptice koje svake jeseni lete na jug da se gnezde, prelazeći ogromne razdaljine kako bi uvek stigle na isto mesto. Lišće što u isto doba menja boju i pretvara drveće i tlo u pravo umetničko delo. Dakle, o tome nikada nije govorio, ali je često razmišljao.

Radio je na Institutu za biološka istraživanja pri Univerzitetu u Oslu. Tamo je najpre završio fakultet, pa dobio i ponudu za posao. Prethodne jeseni govorkalo se po kuloarima kako će ga predložiti za upravnika instituta, ali Tom Peterson se oko toga uopšte nije trudio. Da bude upravnik? Ne, administrativni posao nije za njega. Voleo je rad u prirodi, zbog toga je i postao botaničar, a ne da bi sastančio.

Zadatak je ponosno prihvatio, onomad kada su ga pozvali iz kancelarije predsednika opštine. Da bude zaštitnik zmajeva glave – s velikim zadovoljstvom. Osmehnuo se zbog otkrića do kojeg je došao na poluostrvcetu Snareja nekoliko godina ranije. Otkrio je veliku skupinu biljaka na dečjem igralištu jednog milionera. Naravno, nije svima bilo podjednako drago zbog toga. Oni koji su već kupili zemljište tamo gde je otkrio biljke želeli su da vile i bazene grade na miru, ali zmajeva glava je bila zaštićena Bernskom konvencijom, i nisu je ni po koju cenu smeli dirati. Skrenuo je udesno između dve velike smreke i uzbrdo sledio potočić do mesta gde je trebalo da nađe cveće, i sve vreme se smešio. Tom Peterson je bio zagriženi borac za očuvanje životne sredine i radovao se što je bar jednom neka biljčica uspeła da odnese pobeđu nad bagerima.

Prešao je na drugu stranu potoka i ukopao se u mestu kada je začuo šuškanje u gustišu. Podigao je aparat, spreman da okine. Jazavac? Je li to u pitanju? Životinja osetljiva na svetlost, daleko ređa nego što većina ljudi misli. Pratio je zvuke i uskoro

izbio na čistinu, gde nažalost nije bilo ničega. Nedostajala mu je dobra fotografija jazavca za blog, a bila bi to i lepa pričica – tri zmajevе glave i jazavac, savršen subotnji izlet.

Međutim, nasred čistine nešto je ležalo u travi.

Bledoplavo nago telo.

Devojka.

Tinejdžerka?

Tom Peterson se toliko zaprepastio da je ispustio aparat i nije ni primetio kako je upao u živicu ispred njega.

Na čistini je ležala mrtva devojka.

Perje?

Gospode!

U šumi je ležala naga tinejdžerka.

Okružena perjem.

S belim ljiljanom u ustima.

Tom Peterson se okrenuo u mestu, probijao bez daha kroz gustiš, pronašao stazu, trčao koliko su ga noge nosile do auta i pozvao broj za hitne slučajeve.

2

Holger Munk, istražitelj Odseka za ubistva, sedeo je u automobilu ispred svoje kuće u naselju Rea i kajao se što je pristao da dođe. U tom belom zdanju je do pre deset godina živeo s tadašnjom suprugom Marijanom i odonda nije dolazio. Debeljuškasti istražitelj zapali cigaretu i spusti prozor na kolima. Pre nekoliko dana bio je na godišnjem zdravstvenom pregledu i lekar mu je ponovo preporučio da smanji unos masti i prestane da puši. Međutim, pedesetčetvorogodišnji policajac to nije nameravao, bar ne ovo drugo. Cigarete su mu potrebne kako bi razmišljao, a ako nešto u životu voli, to je da koristi mozak.

Holger Munk je voleo šah, ukrštenice, matematiku i bilo šta što bi pokrenulo moždane vijuge. Često je sedeo pred računarnom i s prijateljima raspravljao o različitim šahovskim partijama Magnusa Karlsena, ili rešenjima za veće ili manje matematičke mozgalice poput one koju je nedavno primio elektronskom poštom od Jurija, profesora iz Minska kojeg je upoznao na internetu pre nekoliko godina.

Nasred jezera zabodena je metalna šipka. Pola šipke nalazi se ispod dna. Trećina je pod vodom. Dužina kojom štrči iznad vode iznosi osam metara. Koliko je duga šipka? Pozdrav, Juri.

Munk je porazmislio i taman kada je hteo da Juriju pošalje odgovor, prekide ga zvonjava telefona. Pogledao je u ekran. Mikelson, njegov šef iz policijskog štaba, dole u naselju Grenland. Pustio ga je da zvoni nekoliko sekundi, premišljao se i na kraju odlučio da odbije poziv. Pritisnuo je crveno dugme i vratio uređaj u džep. Sada je trenutak za porodicu. U tome je grešio pre deset godina. Nije odvajao dovoljno vremena za njih. Radio je neprekidno, a i kada je bio kod kuće, misli su mu lutale. I eto, ponovo stoji pred nekadašnjim domom u kojem ona sada živi s drugim.

Počeo se po bradi i u retrovizoru ugledao veliki ružičasti poklon sa žutom trakom koji je ležao na zadnjem sedištu. Danas je rođendan unuci Marion. Njegovo zlato puni šest godina. Zbog toga je i pristao da se doveze ovamo, iako se još davno zakleo kako više neće kročiti unutar ta četiri zida. Povukao je dugačak dim i protrljao vlažno mesto na prstu gde je do maločas nosio burmu. Nosi je već deset godina nakon razvoda. Nije se naterao da je skine. Marijana. Ljubav njegovog života. Bio je ubeđen da će život provesti zajedno i nije izašao ni na jedan jedini sastanak otkako su se razišli. Prilika je bilo. Više žena je tokom godina bacilo oko na njega, ali nije imao želju, niti mu se činilo ispravnim. Međutim, danas ju je skinuo i odložio u ormarić u kupatilu. Nije mogao da je baci. Iako je prošlo deset godina, ima li još nade? Ili greši što to čini? Da li bi trebalo da poslušava savet prijatelja i nastavi dalje? Potraži drugu?

Duboko je uzdahnuo, povukao još jedan dim i opet bacio pogled na ružičastu kutiju. Možda je i ovog puta preterao. Čerka Mirijam ga je više puta prekorila jer je smatrala da će razmaziti malu Marion. Previše joj je udovoljavao. Kupio joj je nešto što nije bilo politički korektno, ali znao je da unuka to želi više od svega. Doneo joj je barbiku, sa sve velikom kućom i automobilom. Već je čuo Mirijam kako mu drži pridiku o razmaženju deci, ženskom telu, uzorima i nedostižnim savršenstvima, ali pobogu, to je samo lutka! Može li stvarno biti toliko loša ako je već unučica tako usrdno želi?

Telefon je ponovo zazvonio – opet Mikelson – i Munk još jednom pritisnu crveni simbol. Kada je zazvonio po treći put, zamalo se nije javio. *Mija Kriger*. Bilo mu je drago što ga mlađa saradnica zove, ali ipak nije prihvatio poziv. Vreme je za porodicu. Pozvaće je posle. Možda bi večeras mogli da popiju čaj u baru *Justisen*? Nakon ove posete svakako će mu dobro doći časkanje s Mijom. Dugo se nisu čuli i baš mu je nedostajala.

Pre nekoliko meseci odveo ju je kući s jednog ostrva u Tren-delagu. Tamo se bila osamila, bez telefona, morao je da odleti čak u Vernes, iznajmi automobil i zamoli mesne policajce da ga čamcem prevezu do ostrva kako bi je pronašao. Sa sobom je poneo dokumenta o slučaju i to ju je ubedilo da se s njim vrati u prestonicu.

Holger Munk je gajio veliko poštovanje prema svima u odseku, ali Mija Kriger je bila posebna. Izvukao ju je s policijske akademije pre nego što je diplomirala, sa svega dvadeset i nešto godina, i to po savetu rektora s kojim je jednom davno radio. Našao se s njom u kafiću, krajnje ležerno i daleko od policijske stanice. Mija Kriger. Devojka u belom džemperu i tesnim crnim pantalonama, duge crne kose zbog koje je podsećala na Indijanku, s najbistrijim plavim očima koje je ikad video. Istog trenutka je pao na nju. Inteligentna, puna samopouzdanja i smirena. Izgleda da joj je bilo jasno kako je došao da je testira, ali je svejedno odgovarala učtivo, sa iskricom u pogledu koja je govorila: *Ne misliš valjda da sam glupa?*

Mija je pre mnogo godina izgubila sestru blizakinju Sigrid. Pronašli su je mrtvu usled preterane količine heroina u krvi, u podrumu zgrade u naselju Tejen, u starom delu Osla. Za sestri-
nu smrt krivila je njenog dečka, a mnogo godina kasnije, tokom rutinske provere kamp prikolice pored jezera Trivan, ponovo su naleteli na njega, s novom žrtvom pored sebe. Mija ga je u naletu besa ustrelila sa dva hica u grudi. Holger Munk je bio prisutan i znao da se delo lako može smatrati samoodbranom, ali pošto se zauzeo za nju, dobio je premeštaj van grada, a ona

je upućena na lečenje. Nakon skoro dve godine u policijskoj stanici Henefos, Munka su konačno ponovo pozvali da vodi istražni odsek u Maribuovoj ulici. Pozvao je Miju da se vrati, ali je nakon prvog rešenog slučaja šef Mikelson smatrao kako i dalje pokazuje znake nestabilnosti. Ponovo ju je udaljio i naredio da se ne pojavljuje dok ne bude razgovarala s psihologom koji će joj odobriti da se vrati na posao.

Munk je odbio još jedan poziv šefa iz policijskog štaba u naselju Grenland, i sedeo u autu, ogledajući se u retrovizoru. Šta on to uopšte radi? Prošlo je deset godina, a on sedi ispred njihove stare kuće u kojoj ona živi s drugim čovekom i nada se da će se sve ipak nekako rešiti?

Ti si idiot, Holgere. Očigledno i tebi treba psiholog.

Uzdahnuo je i izašao iz auta. Napolju je zahladnelo. Leto je sasvim sigurno prošlo, a izgleda i jesen, iako je tek bio početak oktobra. Zakopčao je đubretarac preko stomaka, izvadio mobilni telefon i odgovorio Juriju: *48 metara ;)* HM

Ispušio je cigaretu, podigao veliki paket sa zadnjeg sedišta, dvaput duboko udahnuo i pošljunčanom stazom polako krenuo ka kući.

3

Usne muškarca s tankim brčićima su se micale, ali Mija Kriger se nije ni trudila da sluša. Sedeo je iza velikog pisaćeg stola i pričao u vetar – reči joj nisu dopirale do ušiju. Nedostajali su joj galebovi. Miris mora dok talasi zapljuskuju stene. Tišina. Ponovo se zapitala zbog čega se uopšte izlaže razgovoru s psihologom i priča o sebi. Kao da će joj to pomoći. Izvadila je iz džepa još jednu bombonu za grlo i po ko zna koji put zažalila što je pristala na terapiju. Trebalo je da istog časa dâ otkaz.

Nepouzdana i nepodobna za službu.

Prokleti Mikelson, ne zna gde mu je dupe a gde glava, u životu nije rešio slučaj, a položaj je dobio jedino zato što je umeo da se uvlači političarima.

Mija uzdahnu i još jednom pokuša da razabere šta je muškarac za pisaćim stolom rekao. Očigledno čeka da mu odgovori, ali nije ni čula pitanje.

„Kako to mislite?“, upitala je i pomislila na mršavu devojku sa izbrijanim potiljkom i svetlim šiškama koja je maločas kroz velika vrata izašla u čekaonicu punu časopisa s besmislenim naslovnicama. *Ozdravi mentalnim vežbanjem. Zategni se u tri koraka.*

„Tablete?“, ponovio je psiholog verovatno već treći put, a zatim se zavalio u fotelji i skinuo naočare.

Znak bliskosti kao poruka da je na sigurnom. Mija uzdahnu i stavi bombonu na jezik. On sasvim izvesno nema predstavu s kim razgovara. Još od malih nogu bila je u stanju da pročita ljude. Zbog toga su joj nedostajali galebovi. U njihovim glavama nije bilo zla, samo prirode. Talasi koji se sudaraju sa stenjem. Zvuk tišine i ničega.

„Dobro“, rekla je, nadajući se da je to pravi odgovor.

„Znači, više ih ne uzimate?“, upitao je psiholog i ponovo stavio naočare.

„Već nedeljama.“

„A alkohol?“

„Ni kapi nisam okusila poprilično dugo“, rekla je i ponovo slagala.

Bacila je pogled na sat iznad njegove glave i kazaljke koje su se presporo pomerale, govoreći joj da će tu provesti još neko vreme. Poslala je još jednu mrsku misao Mikelsonu, a onda i ovom psihologu sa ordinacijom u otmenom Zapadnom Oslu, ali je drugu povukla. Nije on ni za šta kriv, samo želi da pomogne. Sudeći po svedočenjima, psiholog Matijas Vong je vrlo dobar terapeut. Zapravo, imala je sreće, pošto je nasumično odabrala ime na internetu i odlučila da pokuša. Nije dolazilo u obzir da ode kod onih na raspolaganju policajcima. Obaveza ćutanja u policijskom štabu? Malo verovatno, pogotovo ne kada je ona u pitanju.

„Trebalo bi da popričamo o Sigrid, zar ne?“

Iako je malopre spustila štit, sada je ponovo navukla oklop. Može da bude ljubazan i dobar koliko hoće – nije došla kako bi podelila najdublja osećanja s njim. Želela je da se vrati na posao. Zato mora da odradi sastanke s psihologom i dobije taj papir. *Deluje zdravo, normalno razgovara, razume probleme. Predlažem momentalni povratak na redovne dužnosti.*

Osmehnula se i u mislima poslala Mikelsonu srednji prst.

Nepodobna za službu.

Ma jebi se, to je prvo pomislila, ali nakon što je pet nedelja provela sama u tek kupljenom stanu na Bišletu, okružena kartonskim kutijama jer se nije usuđivala da ih otvori, zatočena u telu koje je i dalje vapi za tabletama na koje je naviklo, popustila je. Izgubila je sve koje je volela. Sigrid. Mamu. Tatu. Baku sa očeve strane. Na groblju u Osgorstrandu falila je još samo ona sama. Želela je da napusti svet i reši se ove bede. Međutim, nakon izvesnog vremena shvatila je kako joj je stalo do saradnika. Otkako se posle usamljeničkog života na ostrvu vratila na posao, u njoj se probudio osećaj kako je možda ipak moguće da život ima nekog smisla. U svakom slučaju, barem da proba. Neko vreme. Saradnici su joj bili ljubazni, dobri ljudi. Do njih joj je zaista stalo.

Munk. Keri. Kim. Aneta. Ludvig Grenli. Gabrijel Merk.

„Sigrid?“, ponovio je muškarac za stolom.

„Da?“, reče Mija i ponovo dopusti da joj misli odlutaju ka devojci koju je videla kako izlazi iz ordinacije, onoj što je bila na razgovoru pre nje. Među njima je bilo bar petnaest godina razlike, ali obe su se podjednako stidele. *Da, i ja dolazim ovamo, ni ja nisam normalna.*

„Trebalo bi, zar ne?“

Opet psiholog, ali ovog puta nije odlutala.

Sigrid Kriger.

Sestra, prijateljica i kći.

Rođena 11. novembra 1979. Umrkla 18. aprila 2002.

Mnogo voljena. Nikad prežaljena.

Psiholog je ponovo skinuo naočare i zavalio se u fotelji.

„Trebalo bi da uskoro popričamo o njoj, zar ne?“

Mija povuče naviše rajsferšlus na kožnoj jaknici i pogleda na zidni sat.

„Svakako“, klimnula je glavom i blago se osmehnula. „Ali to ćemo morati sledećeg puta.“

Matijas Vong je delovao gotovo razočarano kada je shvatio kako kazaljke pokazuju da im je sat istekao.

„Da, naravno“, rekao je i položio nalivpero na beležnicu.
„Sledeće nedelje u isto vreme?“

„Dobro.“

„Veoma je važno da...“, zaustio je čovek s brčićima, ali Mija je već bila na vratima.

4

Holger Munk je osetio izvesnu nelagodu, ali i olakšanje kada je posle deset godina prvi put ušao u nekadašnji dom. Nelagodu zato što je pristao da dođe na proslavu unukinog rođendana, a olakšanje jer je malčice zazirao od susreta sa starim uspomena-
ma i nije znao kako će se osećati, ali kuća u kojoj se obreo više nije ličila na onu staru. Renovirali su je, porušili neke zidove i okrećili drugim bojama. Iznenadilo ga je što mu se davnašnji dom baš dopao i što ga je više zagledao, bio je sve smireniji. Od Rolfa, nastavnika iz Huruma, nije bilo ni traga ni glasa. Možda ovo popodne i ne ispadne tako loše?

Marijana ga je dočekala na vratima sa istim izrazom lica kao i svaki put kada su morali da neko vreme provedu zajedno, bilo da se radilo o krizmanju, rođendanima ili sahranama, sa ućtivim i prijatnim *zdravo*. Bez zagrljaja ili izliva nežnosti, ali i lišeno ogorčenosti, razočaranja ili mržnje u očima, kao što je to bio slučaj tokom prvih nekoliko susreta nakon razvoda. Isključivo odmeren, ali ipak prijatan osmeh: *Zdravo, Holgere, smesti se u dnevnoj sobi dok ukrasim Marioninu tortu. Šest svećica! Zamisli, ko bi rekao da je toliko porasla?*

Munk je okačio đubretarac u predsoblju i taman krenuo da odnese poklon u dnevnu sobu, kad se začu cika i topot sitnih koraka niz stepenice.

„Deda!“

Marion mu je potrčala u susret i snažno ga zagrlila.

„Je l' to za mene?“, upitala je devojčica piljeći u veliki ružičasti paket razrogačenih očiju.

„Srećan rođendan“, osmehnuo se Munk i pogladio je po kosi. „Kako se osećaš sa šest godina?“

„Pa, ne baš različito, skoro kao i juče kad sam imala šest“, osmehnu se Marion starmalo, ne skidajući pogled s poklona. „Smem li da ga odmah otvorim, deda? Oh, da li smem?“

„Trebalo bi da sačekamo rođendansku pesmu“, odgovori Mirijam, koja je takođe sišla sa sprata.

Prišla je ocu i zagrlila ga.

„Baš lepo što si uspeo da dođeš, tata. Jesi li dobro?“

„Dobro sam“, odvratio je Munk i pomogao joj da prenese veliki paket u dnevnu sobu i stavi ga na sto, gde je već bilo nekoliko darova.

„Oh, pa to je sve za mene, zar ne možemo da požurimo sa otvaranjem?“, molila je devojčica. Očigledno se već načekala.

Munk je pogledao u ćerku i ona mu se osmehnula. Toliko mu je bilo drago što ga gleda u oči. Njihov odnos nakon razvoda bio je, blago rečeno, sve samo ne prijateljski, ali u poslednjih nekoliko meseci činilo se da mržnja koju je prema njemu gajila svih tih godina polako jenjava.

Deset godina hladnog odnosa između oca i kćeri. Sve zbog razvoda. Zato što je previše radio. A onda, za divno čudo, upravo ih je njegov posao ponovo zbližio, kao da ipak ima neke pravde na svetu. Pre manje od šest meseci vodio je veliki slučaj – možda jedan od najtežih koje je odsek dobio, a Mirijam i Marion su bile neposredno umešane. Šestogodišnju devojčicu otela je duboko poremećena osoba i čovek bi pomislio kako će

to dovesti do još većeg jaza između njih, da će ga ćerka ponovo smatrati odgovornim, ali dogodilo se sasvim suprotno. Mirijam ga uopšte nije okrivila za otmicu, bila je samo presrećna što je njegov odsek uspeo da reši slučaj. Stekla je izvesnu vrstu poštovanja prema njima. Činilo mu se da joj to vidi u očima, drugačije ga je posmatrala i shvatala koliko ima važan posao. I Mirijam i Marion su išle na terapiju kod veoma stručnog policijskog psihologa da bi svarile pretrpljeni užas, ali izgledalo je kao da Marion, srećom, nije naročito pogođena. Možda je bila previše mala kako bi shvatila koliko je loše čitava priča mogla da se završi. Doduše, ponekad bi se probudila uplakana nakon noćne more, ali i one su ubrzo prestale. Majci je, naravno, bilo teže, pa je Mirijam neko vreme nastavila s posetama psihologu i bez ćerke. Moguće je da i dalje ide, nisu toliko bliski da bi mu rekla baš sve, ali u svakom slučaju su na putu da poprave odnos. Korak po korak.

„Gde je Johanes?“, upitao je Munk kada su seli na trosed.

„Ah, znaš, danas je dežuran, pa su zvali iz Ulevolske bolnice i morao je da ode. Ako uspe, vratiće se. Posao i nije sjajan kad si bitna osoba“, odgovorila je ćerka i namignula mu.

Munk joj zahvalno uzvрати osmeh.

„Torta je spremna“, objavi Marijana, ulazeći u sobu nasmejana.

Holger ju je potajno posmatrao. Nije želeo da bulji, ali nije mogao da se suzdrži. Načas mu je uhvatila pogled, a Munk požele da je povuče u kuhinju i čvrsto zagrlj kao nekad, ali se, srećom, uzdržao. U tome mu je pomogla i Marion, koja je bila na ivici strpljenja.

„A je l' mogu sad da ih otvorim? Pokloni su mnooogo važniji od glupe pesmice.“

„Znaš, moramo da ti otpevamo *Danas nam je divan dan*, pa da duvaš u svećice“, pomilovala je Marijana unuku po kosi. „Osim toga, moramo pričekati dok svi ne dođu, pa da vide divne poklone koje si dobila.“

Marijana, Mirijam, Marion i on. Holger Munk nije mogao poželeti bolje društvo za prijatno popodne. Ali kao da su reči bivše žene o tome kako moraju pričekati dok svi ne dođu bile replika u pozorišnom komadu, znak da je vreme za nečiji ulazak, otvoriše se ulazna vrata i na njima je stajao Rolf, nastavnik iz Huruma, sa osmehom i ogromnim buketom cveća.

„Ćao, Rolfe“, zacvrkutala je Marion i potrčala ka vratima da ga zagrlji.

Munk oseti trn ljubomore kada su ručice zagrlile tog muškarca kojeg nije mogao da podnese, ali ga brzo i prođe. Unučica mu je bila važnija od svega na svetu, a njen život je uvek ovako izgledao. Deda, sâm. Baka i Rolf, zajedno.

„Vidi koliko sam poklona dobila!“

Dovukla je nastavnika iz Huruma u dnevnu sobu kako bi mu pokazala sto s darovima.

„Baš lepo“, reče on i pomazi je po kosi.

„Je l' i to za mene?“, smejujila se Marion i uprla prst u veliki buket koji je držao u ruci.

„Ne, cveće je za baku“, odvrati nastavnik i baci pogled ka Marijani, koja je stajala u do vratku, posmatrala ih i osmehivala se.

Munk je primetio kako je njegova bivša supruga uzvratila pogled Rolfu. I to je zaista bio kraj prijatnog osećanja i sklada. Izigravanja porodice. Ustao je da se pozdravi s nastavnikom, stegao mu ruku, a onda gledao kako muškarac kojeg mrzi njegovoj bivšoj ženi daje raskošni buket i ljubi je u obraz.

Srećom, Marion ga je ponovo spasla, pocrvenevši od uzbuđenja i odbijajući da čeka.

„Sad moooramo da odradimo to pevanje“, reče devojčica glasno i nesvesno prijateljski podseti Munka zbog čega je za pravo došao.

Zbrzali su pesmicu jer ih Marion svejedno nije slušala. Pogasila je svećice na torti i ustremila se na poklone.

Završila je nepunih pola sata kasnije i sedela potpuno iscrpljena pred raspakovanim darovima. Barbika je bila pravi hit i

unuka mu se oduševljeno obisnula oko vrata. Iako je očekivao da mu Mirijam uputi prekoran pogled jer je ponovo razmazio unučicu i napravio pogrešan izbor, grdnja je izostala. Čerka se samo osmehnula, skoro kao da mu zahvaljuje i stavlja do znanja da je sve u redu.

Načas je došlo do manje neprijatnosti po otvaranju poklona. Marijana i nastavnik sedeli su na trosedu s druge strane stola, i trebalo je započeti razgovor do kojeg nikome nije bilo stalo. Munka je ovoga puta srećom spasio telefon. Ponovo je zvao Mikelson, ali nije mogao odabrati bolji trenutak. Izvinio se i izašao na stepenište, zapalio cigaretu za kojom je žudeo i javio se.

„Da?“

„Jesi li ti to prestao da se javljaš na telefon?“, progundao je iživcirani glas s druge strane.

„Porodične obaveze“, odvrati Munk.

„Baš lepo“, reče Mikelson zajedljivo. „Stvarno mi je žao što prekidam idilu, ali potreban si mi.“

„Šta je bilo?“, upita Munk sa zanimanjem.

„Tinejdžerka“, nastavi Mikelson nešto smirenije.

„Gde?“

„Opština Hurum. Izletnik ju je pronašao pre nekoliko sati.“

„I sigurni smo?“

„U šta?“

„Da je šifra 233?“

Munk povuče dugačak dim. Čuo je kako se mala Marion smeje unutra. Neko ju je jurio po kući, verovatno dripac koji je zauzeo njegovo mesto. Iživcirano zatrese glavom. Proslava rođendana u staroj kući. Gde mu je bila pamet?

„Nažalost, da“, nastavio je Mikelson. „Iz ovih stopa si mi potreban na licu mesta.“

„U redu, krećem“, reče Munk i prekide vezu.

Bacio je cigaretu i krenuo niz stepenice, kad se vrata otvoriše i Mirijam izađe iz kuće.

„Tata, je l' sve u redu?“, upitala je, gledajući ga zabrinuto.

„Molim? A da... u redu je. Posao.“

„Dobro, htela sam samo da...“

„Šta, Mirijam?“, brecnu se Munk nestrpljivo, ali se savlada i nežno je pogladi po ramenu.

„Da te pripremim za važnu objavu.“

„Kakvu objavu?“

„Venčaće se“, zbrzala je Mirijam, i dalje oborenog pogleda.

„Ko?“

„Mama i Rolf. Pokušala sam da joj objasnim kako ovo verovatno nije pravi trenutak da to saopšte, ali eto...“

Gledala ga je očigledno zabrinuta.

„Ulaziš unutra?“

„Dodeljen mi je slučaj“, reče Munk odsečno, ne znajući šta drugo da kaže.

Venčaće se? Popodne je tako lepo krenulo, pomislio je da... zapravo, šta je uopšte mislio? Naljutio se na sebe. A šta je drugo očekivao? Budala. Ali sada nema vremena da misli o tome. Ima preča posla.

„Moraš da ideš?“, upita Mirijam.

„Da“, klimnuo je glavom.

„Čekaj da ti donesem kaput“, reče ona i vrati se s njegovim đubretarcem.

„Čestitaj im u moje ime“, reče Munk suvo i krenu ka kolima.

„Zovni me, važi? Htela bi da popričamo o nečem važnom, kad god ti bude odgovaralo“, doviknula je Mirijam za njim.

„Naravno, Mirijam, zvaću te“, odgovori Munk i pohita niz pošljunčanu stazu, ulete u crni audi i upali motor.

5

Bilo je jedva pet po podne, a napolju je već pao mrak kada je Holger Munk stigao do policijskih ograda na samom kraju poluostrva Hurumlandet. Pritisnuo je policijsku legitimaciju na prozor auta i mladi policajac ga propusti, malčice posramljen što ga je uopšte zaustavio.

Munk je parkirao automobil uz ivicu puta, stotinak metara od prepreka i izašao na hladan jesenji vazduh. Pripalio je cigaretu i pritegao kaput.

„Munk?“

„Da?“

„Ulsen, glavni istražitelj.“

Protresao je šaku u kožnoj rukavici, koja je pripadala visokom, krupnom sredovečnom policajcu kojeg nije poznavao.

„Status istrage?“

„Žrtva je pronađena oko šeststo metara iznad u severnom, severozapadnom pravcu“, rekao je kršni muškarac i pokazao ka mračnoj šumi.

„Ko nam je gore?“

„Tehničari i patolozi. Jedan od vaših... Kolstad?“

„Kolse.“